

Paluu juurille

Historian ja yhteiskuntaopin opetus purjehtii tällä hetkellä vahvassa myötätulessa. Runsaan 30 vuoden toiminta lisäresurssin saamiseksi on vihdoinkin tuottamassa tulosta. Peruskoulussa saimme tunnin lisäyksen ja lukion uusi tuntijako vahvistetaan tänä syksynä. Lukion tuntijakoesitys ei ole peruskoulun tuntijaon lailla herättänyt suuria intohimoja, koska esitetyt muutokset ovat peruskoulua vähäisempiä. Merkittävin muutos on historian ja yhteiskuntaopin erottaminen toisistaan omiksi oppiaineikseen sekä yhteiskuntaopin kurssimäärän lisääminen yhdellä pakollisella ja syventävällä kurssilla.

Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liiton toiminta on painottunut viime vuosina edunvalvontaan. Tuntijakopäätösten jälkeen HYOL:n toiminnan painopiste on mahdollista palauttaa pedagogiseen toimintaan. Edessä on paluu juurille. Elokuun alussa Munkkiniemen yhteiskoulussa järjestettyä pedagogista kurssia voidaan pitää tässä suhteessa eräänlaisena lähtölaukauksena. Yli 60 osallistujaa todisti, että kysyntää tämänkaltaisille kurseille löytyy.

Erityisen suurena haasteena pidän yhteiskuntaopin opetuksen kehittämistä. Hyvät opetusmenetelmät ja työtavat löytyvät oman yhteistoimintamme kautta. Toistakymmentä vuotta sitten järjestettiin Espoossa ops-kurssi, jossa oli myös opetusmenetelmien työpaja. Kurssin sloganiksi tuli erään jo eläkkeelle siirtyneen opettajan kommentti ”vanhempi lehtori ei leiki”. Toivottavasti asenteet ovat parantuneet, sillä myös lukiossa tarvitaan opiskelijoita motivoivia ja ajattelemaan haastavia työtapoja. Passiivista sanankuuloa kuudesta kahdeksaan tuntiin päivässä riittää lannistamaan innokkaimmankin oppijan. Oppi voi mennä perille silloinkin, kun opettaja kuuntelee. Opetuksessa ei toisaalta ole myöskään syytä hukata arvokasta aikaa tarkoituksettomaan puuhasteluun.

Historiassa ja yhteiskuntaopissa on paljon yhteisiä elementtejä, kuten yhteiskuntaa koskeva peruskäsitteistö. Merkittävin ero lienee yhteiskun-

taopin luonne kansalaisvalmiuksia antavana oppiaineena. Aktiiviseen kansalaisuuteen ei voi kasvaa passiivisella istumisella. Koululaitokseen kohdistuu paljon odotuksia sen suhteen, millaiset eväät nuoriso saa selviytyäkseen jokapäiväisen elämän asettamista haasteista. Yhteiskuntaopin opettajat ovat tässä suhteessa erityisen vastuullisessa asemassa.

Aktiiviseen kansalaisuuteen kasvaminen on nostettu niin perusopetuksen kuin lukionkin keskeiseksi tavoitteiksi. Toivottavasti tämä näkyy myös oppilaskuntatoiminnan arvostuksen kasvamisena. Oppilaskunnan ohjaavan opettajan rooli koetaan monessa koulussa pakkopullaksi, jota kierrätetään opettajalta toiselle vuosi kerrallaan vailla sen kummempaa päämäärää. Yhden vuosiviikkotunnin korvauksella järjestetään pahimmassa tapauksessa vain yksi ainoa yleiskokous, jonka tehtävä on valita oppilaskunnan edustaja koulun johtokuntaan. Tämän jälkeen oppilaskunnasta ei välitetä. Oppilaat oppivat mitä on näennäisdemokratia. Oppilaskuntatoiminta pitäisikin kytkeä lähemmäksi yhteiskuntaopin opetusta. Jos aktiiviseen kansalaisuuteen kasvaminen tarkoittaa vastuun ottamista yhteisistä asioista, aloitteiden tekoa, vaikuttamista jne., mikä olisikaan parempi harjoitusfoorumi kuin oppilaskunta. Toivottavaa olisi, että mahdollisimman moni kollega innostuisi asiasta.

On selkeästi nähtävissä, että kuntien talous heikkenee lähivuosina. Tämä merkitsee sitä, että opettajien mahdollisuus päästä täydennyskoulutukseen on uhattuna erityisesti niissä kunnissa, joilla on taloudellisia ongelmia. Historian ja yhteiskuntaopin opettajien liitto pyrkii jatkossakin tarjoamaan edullisia täydennyskoulutustilaisuuksia ja osaltaan mahdollistamaan täydennyskoulutuksen saatavuuden. Tässä tarvitsemme edelleen vanhoja yhteistyökumppaneitamme.

Hyvää syksyn jatkoa kaikille

Harri Rinta-aho

Förbundsnytt

Sommaren 2002 kommer inte att ihågkommas som någon speciellt lyckad lässommar, precis. När detta skrivs kämpar vi fortfarande med en olidlig sommarhetta i klassrummen. Det känns säkert som en evighet sedan dess, när du får Kleio i din hand.

Under det nya läsåret kommer många viktiga beslut att fattas för gymnasieutbildningen i vårt land. Den nya timfördelningen torde slås fast, de nya läroplansförslagen behandlas och avgöras. Jag hoppas att många lärare har studerat förslagen till kursinnehåll, som funnits tillgängliga på Utbildningsstyrelsens hemsida sedan våren, och gett feedback på förslagen till beslutsfattarna i frågan!

Och så har vi ju den förestående reformen av realprovet. Ingenting nytt har hörts på den fronten, men antagligen händer en hel del under läsåret. Det är hög tid att diskutera hurudant realprovet borde se ut, och i den diskussionen kunde historielärarna gärna aktivera sig. Är en ren ämnesreal ändamålsenlig, och hurudana konsekvenser kommer den att få för vår skolvardag i gymnasierna? Alla är väl överens om att realprovet borde förnyas och realämnenas status förstärkas. Men hur detta ska ske, det råder det delade meningar om...

Förbundet erbjuder också detta läsår många

intressanta kurser för medlemmarna. Årets kurs tillsammans med biologi-geografilärarna och bildkonstlärarna på Tvärminne går ju långt på svenska med dragare från Kalmar länsmuseum. Förbundets traditionella höstdagar med årsmöte hålls i Helsingfors den 12-13 oktober. Temat för årets höstdagar är betydelsen av att undervisa Finlands historia. Vi hoppas se många svenskspråkiga historielärare på höstdagarna också detta år!

Och slutligen en påminnelse för gymnasie-
lärarna: som tidigare gör förbundet upp svarsdirektiv för frågorna i historia och samhällslära på kvällen efter realprovet, både höst och vår. De publiceras på förbundets hemsida, gömda bakom lösenord som du hittar i medlemsbrevet. Och det svenskspråkiga realprovshäftet med frågor och svarsdirektiv kan du som tidigare beställa från vårt kansli. Häftet förnyades i början av detta år, och borde vara ett bra hjälpmedel för abiturienter som insett det viktiga och förnuftiga i att koncentrera sig just på historia och samhällslära i realprovet.

Sture Lindholm